

Obeležje tej številki glasila in spomladanskem času nasploh daje prihajajoči 1. maj, ki ni le naš, pač pa mednarodni delavski praznik dela, ustanovljen v spomin na čikaške dogodke izpred mnogih let. Gotovo je to eden praznikov z največjim številom obrazov, čeprav ga po stažu marsikateri prekaša. Njegov pomen se je neprestano spreminjal, dopolnjeval, morda tudi usihal, pestrost po različnih deželah in sistemih pa si komajda lahko predstavljamo. Ne glede na resnost trenutka je najbrž mogoče ugotoviti vsaj eno skupno točko vsem: tega dne, in vedno bolj že »te dni«, se želimo predvsem zabavati in sprostiti na najrazličnejše načine. Resnim spominom puščamo vse manj prostora, če ne v časopisih ali televiziji, pa vsaj v naši zavesti. Uradna praznovanja so včasih že kar smešna, če se ozremo čez meje, pa že kar do absurdov različna. Težko si je na primer predstavljati bogato vojaško parado za simbol boja delavskega razreda nasploh, medtem ko je ponekod to normalna stvar. Za nas je bilo doslej normalno tudi ropotanje motorjev in mopedov ter igranje godbe navsezgodaj, vendar kaže, da nas bo vedno več raje jutraj spalo.

Če ostanemo vendarle za našo ograjo, bomo na našo žalost najbrž morali ugotoviti, da nas zgodovina prvega maja na nek način pušča na cedilu. Že lani smo ugotovili in rekli, tudi poslušali, da smo dosegli takorekoč vse, tik pred praznikom pa se nad nas nenadoma zgrinja cela vrsta problemov. In večina med njimi ni novih, poznamo jih vsaj zadnjih nekaj let, le da je sem in tja o

njih koristno malo zamažati. Proizvodnja se kar naprej suče v istem krogu, inflacija, ki sicer ni verigarski izum, nam vsak čas grozi (morda čaka na praznike), inovacije in njeni problemi kažejo nespremenjeni obraz, za investicije kljub velikim naporom zmanjkuje denarja. Očitno je torej, da se čas kaj malo meni za pretekle dosežke ali drugače: dosežki so v praktičnem življenju bolj ali manj relativna stvar tistega časa, ko so doseženi. V nasprotnem primeru bi nam bilo vedno lažje. Pa nam ni. Morda se vsega, kar imamo, niti ne zavedamo, kdo ve?

Nesporno je, da je želja čikaških delavcev po osemurnem delavniku danes stvarnost. Stvarnost je še cela vrsta drugih pravic, o katerih se je v začetkih borbe zanje lahko le sanjalo. Dosegle so se v borbi delavskega razreda s profitno usmerjenim kapitalom, po revoluciji, ki je pometla z njim, pa so se v pogojih medsebojne vzajemnosti in solidarnosti naravnost razmahnile. Težava je v tem, da jih je potrebno za uresničevanje tudi plačati. Toda, ali so potem sploh še kakšne pravice, če jih je treba plačati? V takih razmerah ni prav nič nenavadnega, če se marsikomu pričakovana in neuresničena pravica preprosto sprevrže v občutek krivice. Zavedanje doseženega tu ne pomaga dosti.

Spričo tega je očitno za nas, Verigo, realno in pomembnejše ukvarjati se s praktičnimi problemi poslovanja danes in jutri. Pravice nam ne bodo ušle. V tej številki glasila imamo praktičen primer področja, ki je bilo sicer že večkrat obravnavano, ki je vedno aktual-

*Vsem bralcem čestitamo
k prazniku dela*

no in verjetno bolj pomembno, kot ga jemljemo v praksi. Gre za inovacije. Nesporno gre za številčno dokaj razmahnjeno dejavnost, če sklepamo po številu predlogov, toda poraja se vtis, da se problem inovativnosti rešuje pri repu. Pogreša se usmerjene razvojne dejavnosti v odvisnosti od tržnih potreb in drugih važnih okoliščin, ki jih vse niti ni mogoče opredeliti s klasičnimi in običajnimi kriteriji. Drug primer naše zagnanosti, da praktično rešimo nekaj, kar ne spada v direktno borbo za pravice, je oklevanje okrog pristopa k spremembam organiziranosti delovne organizacije. Ta kritika sicer ne velja na splošno, pač pa le na krog pobudnikov in predlagateljev, pristojnih za tovrstna vprašanja. Nedvomno gre pri taki stvari za določeno tveganje, toda očitno je pri tej in podobnih stvareh odločilna dokajšnja neambicioznost in skrb, da delavski razred ne bi bil ob kakšno pravico.

Prvomajski prazniki naj nam torej minejo v nabiranju moči in volje, nenazadnje pa tudi v urejanju čisto osebnih zadev, za katere mnogokrat zmanjkuje časa.

Uredništvo

Proizvodnja v marcu

V mesecu marcu smo proizvedli skupno 1.949 ton izdelkov, to pa je 4 odst. več kot je bilo planirano. Eksterne proizvodnje je bilo 1.210 ton, plan pa je bil presežen za 8 odst. Eksterna proizvodnja predstavlja količinsko 62 odst. od skupne proizvodnje. Vsi tozdi so presežli količinski plan eksterne proizvodnje. Presežen je tudi plan skupne količinske proizvodnje, razen pri Kovačnici, ki ni uspela doseči planirane interne proizvodnje. Vrednostno je za delovno organizacijo proizvodni plan presežen, tako za eksterni kot tudi za interni trg. Vrednostni plan eksterne proizvodnje ni dosežen samo pri Vzdrževanju, planirane skupne vrednostne proizvodnje pa ni dosegla samo Verigarna. V marcu je bila količinska odprema za 17 odst. nižja od planirane.

Vijakarna je vrednostno in količinsko v kg presežla plani-

rano proizvodnjo, kosovno pa je plan dosežen v višini 96 0/0. Izpada doseganja plana v kosih je zaradi pomanjkanja materiala pri iver vijakih do Ø 3, 3,1—3,5 in nad 3,6 mm. Pri specialnih in standardnih zakovicah je prišlo do izpada zaradi pomanjkanja naročil, zaradi pomanjkanja materiala pa pri IKL zakovicah. Odprema je višja od planirane za 14 odst., od proizvodnje pa je višja za 5 odst.

Verigarna je količinsko in vrednostno presežla plan eksterne proizvodnje. Planirana skupna proizvodnja je dosežena le količinsko, medtem ko je vrednostno 2 odst. nižja od planirane. Plan ni dosežen pri zaščitnih verigah zaradi kapacitet termične obdelave, pri verigah posebnih izvedb pa zaradi pomanjkanja kapacitet. Zaradi sezonskih vplivov je odprema dosežena v višini 82 odst.

Nadaljevanje na 2. strani

MAJ — MESEC MLADOSTI, MESEC SPOMINOV

Komajda je mesec v letu, ki bi bil tako bogat spominov in pomembnih datumov v novejši zgodovini Jugoslavije, kot maj. Povezan je z revolucijo našega delavskega gibanja in njenim prvim nosilcem — TITOM. V maju praznujemo delavski praznik, dan zmage, ustanovitev prve slovenske vlade. In prav ta mesec je usoda izbrala za rojstvo in smrt utemeljitelja in voditelja nove Jugoslavije — Tita. Kakšna igra usode, kakšno sovpadanje dogodkov z najlepšim mesecem, ki je za nas dvakrat najlepši: maj lep že sam po sebi, toda če ga krasijo tako veliki dogodki narodove zgodovine, je lepši veličastnejši. Pa ni maj namenjen le praznovanju, veselju, pač pa veselju v delu, v delu za doseganje tistega, za kar se je Tito boril in delal od 25. maja 1892 do 4. maja 1980. Veselju v delu, da ne izgubimo in ne zapravimo tistega, kar smo dosegli 9. maja 1945, in da obdržimo to, za kar so padale žrtve prve majske dni ob koncu prejšnjega stoletja med ameriškimi delavci.

(Nadaljevanje s 1. str.)

Sidrne verige so količinsko izpolnile planske obveznosti, vrednostno pa je samo interna proizvodnja nižja od planirane. Pri odgorevno varjenih verigah Ø 21—37 mm plan ni dosežen zaradi pomanjkanja kapacitet. Odpreda je dosežena v višini 73 odst.

Kovačnica je vrednostno presešla plan eksterne in interne proizvodnje, količinsko pa je interna proizvodnja dosežena v višini 59 odst., skupna proizvodnja pa je za 7 odst. nižja od planirane. Zaradi pomanjkanja kapacitet cementacije plan ni dosežen pri ločnijih, zaradi setavnih delov iz internega trga pa pri dvoveržnih transporterjih. Pri opremljenih žičnih vrveh plan ni dosežen za-

radi pomanjkanja materiala. Odpreda je od planirane višja za 3 %.

Orodjarna je presešla plan vrednostne skupne proizvodnje za 15 odst. Veliko je preseganje pri eksterni proizvodnji, interna proizvodnja pa je nižja od planirane.

V Vzdrževanju je plan skupne proizvodnje presežen za 73 odst. Preseganje je veliko na internem trgu. Z visoko doseženim planom je nadoknaden izpad iz prejšnjih mesecev.

Proizvodni plan v TIO je vrednostno dosežen 177 odst. Tudi v TIO je z visoko doseženim planom nadoknaden izpad iz prejšnjih mesecev.

Vrednostni in količinski podatki o proizvodnji za posamezne tozde in za DO Veriga so razvidni iz naslednjih tabel:

Tozd	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.
Vijakarna	252	274	109	—	—	—	252	274	109
Verigarna	386	436	113	11	—	—	397	436	110
Sidrne verige	318	335	105	704	716	102	1022	1051	103
Kovačnica	164	165	101	39	23	59	203	188	93
DO VERIGA	1.120	1.210	108	754	739	98	1874	1949	104

Tozd	Eksterna proizvodnja			Interna proizvodnja			Skupna proizvodnja		
	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.	plan	dosež.	ind.
Vijakarna	42.880	53.183	124	1.160	1.391	120	44.040	54.574	124
Verigarna	63.420	66.336	105	4.179	12	—	67.599	66.348	98
Sidrne verige	45.840	69.007	151	56.432	54.353	96	102.272	123.360	121
Kovačnica	42.021	42.950	102	8.950	13.093	146	50.971	56.043	110
Orodjarna	1.115	4.514	405	12.739	11.358	89	13.854	15.872	115
Vzdrževanje	294	167	57	16.783	29.455	176	17.077	29.622	173
TIO	24.511	53.879	183	1.161	440	38	30.672	54.319	177
DO VERIGA	225.081	290.036	129	101.404	110.102	109	326.485	400.138	123

Proizvodni rezultati I—III 1984 in proizvodnja v marcu

Prvo četrtletje letošnjega leta je za nami in sedaj so že znani podatki o doseženih proizvodnih rezultatih. V DO Veriga je bilo v prvem kvartalu proizvedenih skupno 5.743 ton izdelkov, kar je za 2 odst. več kot je bilo planirano. Za eksterni trg je bilo proizvedenih 3.456 ton oz. 3 odst. več kot je bilo planirano. Tudi za interni trg je količinska proizvodnja večja od planirane, in sicer za 1 odst. Eksterna proizvodnja predstavlja količinsko 60 odst. skupne proizvodnje, vrednostno pa 72 odst. V prvem kvartalu je bilo prodanih 5.562 ton oz. 1 odst. manj kot je bilo planirano. Na eksternem trgu je bilo prodanih 3.275 ton izdelkov, to pa je za 3 odst. manj kot je bilo planirano.

Primerjava podatkov o doseženih količinski proizvodnji za prvi kvartal leta 1984 z istim obdobjem lani pokaže, da je skupna proizvodnja v letošnjem prvem trimesečju za 5 odst. nižja kot v istem obdobju lani. Obratno pa velja za količinsko eksterno proizvodnjo, ki je za 5 odst. višja kot v prvem

kvartalu lanskega leta. Interna proizvodnja je v letošnjih prvih treh mesecih za 17 odst. nižja od proizvodnje v istem obdobju lani.

Količinsko in vrednostno doseganje proizvodnega plana v prvem kvartalu 1984 je po tozdih različno. Količinsko sta plan izpolnili samo Vijakarna in Sidrne verige, medtem ko Verigarna in Kovačnica nista dosegli planiranih količin. Vrednostno so tozdi presegli planirano skupno proizvodnjo,

Hannovrski sejem tehnike navdušuje

Hannovrski sejem tehnike je svetovno znana manifestacija, na kateri posamezne države sveta s svojimi proizvajalci predstavljajo vrhunske dosežke. Že leta nazaj velja to za enega najboljših sejmov, zato je razumljivo, da je obiskovalcev izjemno veliko. Tudi letos pričakujejo organizatorji preko 500.000 obiskovalcev iz vsega sveta, med temi preko 100.000 vrhunskih strokovnjakov za posamezna področja.

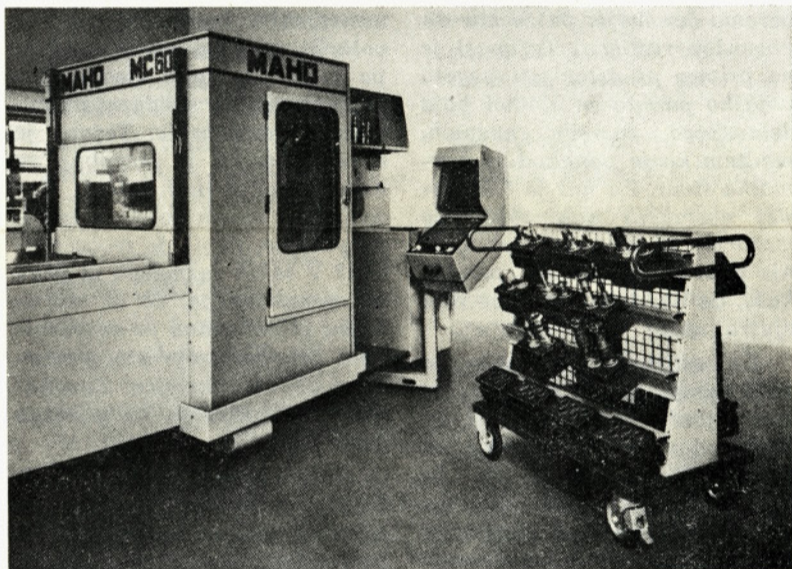
Na sejmu je predstavljeno nekaj področij, ki vsako zase

predstavlja zaključno celoto, so pa med seboj tesno povezana. Osrednja pozornost letošnje predstavitve je bila posvečena:

- sodobni informatiki in modernizaciji opreme za projektivne biroje;
 - raziskovalni dejavnosti in razvojni tehnologiji;
 - elektrotehniki in elektroniki;
 - energiji in njenemu optimalnemu izkoriščanju;
 - površinski obdelavi izdelovancev;
 - strojni in ostali opremi — predvsem pripomočkom za delo, ki jih uporablja proizvodna in vzdrževalna dejavnost;
 - orodju;
 - reklamni in propagandni aktivnosti;
 - predstavitvi proizvodnih programov posameznih proizvajalcev.
- Če strnemo vtise in uredimo misli, potem se pokažejo kot na dlani prizadevanja in prehojena pot tistih najboljših, ki so videli dalj, naredili bistveno več ter si tako zagotovili v konkurenčnem boju nadaljnjo prednost. Ob vsem predstavlje-

povečanje njegove učinkovitosti, obenem pa omogoči koncentracijo dela na bistvene probleme in s tem razbremenitev, saj ostalo — detajliranje, prisovanje v merilu, označevanje itd. opravi računalnik preko naprave za risanje, ali kar mikroročunalnik s pisalom, ki je nameščen na aparatu risalne deske. Zanimiva je tudi potrditev dejstva, da je prehod od »klasične« na računalniško obdelavo še vedno preko prehodne faze — to je uvedbe mikrofilmske tehnike. Ti sodobni pristopi zahtevajo disciplinarno delo in močno spremembo mišljenja ter navad, bolj rečeno — razvad.

Da se doseže tako stanje, je potrebno ogromno razvojnega dela. Vemo, da vsako poglobljeno raziskovanje zahteva visokostrokovno kader, številno drago opremo, veliko časa, zato ni poceni. Skupni nastopi visokošolskih ustanov, inštitutov in posameznih proizvajalcev niso redkost. To raziskovalno delo pa ni usmerjeno samo v aplikacije, temveč močno tudi v izobraževalno dejavnost in

Utrinek s hannovrskega sejma

nem, ki navdušuje, pa zaskrbljuje dejstvo ob spoznanju, da razvitejši in bogatejši napredujejo hitreje, izdelajo več in ceneje in s tem konkurenčnem boju dosegajo stimulacije, ki jim omogočajo še hitrejši razvoj. Bolj oprijemljivo postane tudi dejstvo, da je treba skrbeti za stalen tehnološki razvoj in napredovati, sicer temu sledi stagnacija in še kaj hujšega, vse to pa ne gre brez pomembnih vlaganj ob organiziranih akcijah in ob sprejetem riziku, ki vedno obstaja.

Informatika je dosegla nesluhen razmah. Danes se pojavljajo številni proizvajalci opreme, številni so tudi strokovni centri, inštituti in ustanove, ki se ukvarjajo s prodajo znanja in nudijo programe. Informacija ni odločilnega pomena samo v poslovnem življenju, ko je treba hitro sprejemati pravilne poslovne odločitve. Sodobna biro-tehnika pomembno razbremeni danes tudi projektanta, konstrukterja, tehnologa, omogoči 8 do 10-kratno

strokovno izmenjavo mišljenja. Rezultat te aktivnosti je bogata literatura in organizacija strokovnih srečanj.

Posebej velja omeniti izredne napore in dosežke na področju racionalne porabe energije in izkoriščanja novih oblik energije. Ta dejavnost kot moto spremljajo načrtovanja in snovanja v vseh industrijskih vejah od gradbeništva, elektrotehnike do strojegradnje z energetskimi postroji. Izkoriščanje odpadnih toplot z izmenjevalci ali v kombinaciji s toplotno črpalko, pa je za razviti svet že redna praksa. Prav zanimiv je sodoben diesel motor s keramičnimi valji, ki prenaša višje toplotne obremenitve zato vodni hladilni sistem z regulacijo in obtočno črpalko ni več potreben, ali pa zaprta izolirana naprava, v kateri diesel motor poganja generator za proizvodnjo električne energije, vso nastalo toploto pa uporabimo za gretje prostorov. Razumljivo, da so izkoristki takih naprav izredno visoki.

Proizvodnja I—III

Tozdi	indeksi plan = 100					
	v din			v kg		
	eksterna	interna	skupaj	eksterna	interna	skupaj
Vijakarna	120	87	119	109	—	109
Verigarna	94	40	91	99	35	97
Sidrne verige	132	95	112	112	103	106
Kovačnica	86	113	91	85	84	85
Orodjarna	198	83	93	—	—	—
Vzdrževanje	55	116	115	—	—	—
TIO	111	30	108	—	—	—
DO VERIGA	108	95	104	103	101	102

Predstavitev vzdrževanja v celjski Cinkarni

Cinkarna Celje predstavlja v slovenskem prostoru eno večjih delovnih organizacij. S svojim proizvodnim programom raznovrstnih kemičnih izdelkov močno posega na jugoslovansko in inozemsko tržišče. Zato je zanimivih nekaj podatkov o vzdrževanju te zahtevne dejavnosti.

Cinkarna Celje ima zaposlenih približno 2.400 delavcev, celotni prihodek v letu 1983 je znašal preko 10 milijard dinarjev. DO je sestavljena iz devetih tozdov in DSSS. Posamezni tozdi imajo naslednje dejavnosti:

TOZD Metalurgija

- predelava cinka in drugih barvastih kovin;
- proizvodnja žveplene kisline;
- proizvodnja gradbenih elementov;
- proizvodnja šamotnega gradbenega materiala.

TOZD Kemija Celje:

- proizvodnja soli in pigmentov;
- proizvodnja rastlinskih zaščitnih sredstev;
- proizvodnja mas za gradbeništvo;
- proizvodnja organskih barvil.

TOZD Kemija Mozirje:

- proizvodnja antikorozijskih sredstev;
- proizvodnja suhodispersijskih barv.

TOZD Grafika:

- proizvodnja tiskarskih plošč, barv, lakov, itd.,
- proizvodnja grafičnih filmov;
- tiskarske storitve.

TOZD Titanov dioksid:

- proizvodnja titanovega dioksida.

TOZD Veflon:

- proizvodnja elementov, sklepov in oblog iz PTFE gume in ostalih umetnih materialov;
- gumiranje.

TOZD Energetika:

- proizvodnja in distribucija energije iz lastnih in tujih virov.

TOZD Transport in skladišča:

- prenos blaga v cestnem prometu in interni železniški in ostali transport ter skladiščenje.

TOZD Vzdrževanje:

- tekoče in investicijsko vzdrževanje;
- izdelava raznovrstnih naprav in strojev;
- remontne delavnice.

DSSS:

- vsa administrativna in strokovna dela, ki so skupnega pomena za tozde.

Poraba energetskih virov:

	Cinkarna	Veriga
elektrika	55 GWh	10 GWh
plin	10.10 ⁶ Nm ³	3.10 ⁶ Nm ³
para	120.10 ³ kg	—
industrijska voda	5.10 ⁶ m ³	} 0,5 10 ⁶ m ³
voda iz vodovoda	0,7 10 ⁶ m ³	

TOZD Vzdrževanje

Zaradi skupnih potreb in interesov proizvodnih temeljnih organizacij je vzdrževanje v Cinkarni organizirano kot tozd skupnega pomena.

Celotni prihodek, oziroma dohodek, ki ga pridobivajo delavci v temeljnih organizacijah skupnega pomena po načelih svobodne menjave dela, je odvisen od prispevka k uspehu pri poslovanju in zadovoljevanju potreb in interesov temeljnih organizacij, od vrste, obsega in kakovosti njihovega dela, kot tudi od dohodka, oziroma prihodka, ki ga ustvarijo proizvodne temeljne organizacije ter od ostalih osnov in meril, ki so dogovorjene v samoupravnem sporazumu o medsebojnih pravicah in obveznostih in odgovornostih proizvodnih temeljnih organizacij in temeljne organizacije skupnega pomena.

Razširjena reprodukcija na področju vzdrževanja poteka po načelih združevanja dela in sredstev in je sorazmerna razširjeni reprodukciji temeljnih organizacij.

Iz dejavnosti posameznih proizvodnih tozdov je razvidno, da bazira proizvodnja v glavnem na metalurški in kemijski procesni proizvodnji, ki se odvíja nepretrgoma. Vzdrževanje kemijskih procesov je zaradi izredno močnih korozijskih vplivov zelo zahtevno in terja

številčno izredno močne posadke na posameznih tehnoloških linijah. Z vzdrževalnega stališča so najbolj zahtevni TOZD Titanov dioksid, Metalurgija in Kemija Celje.

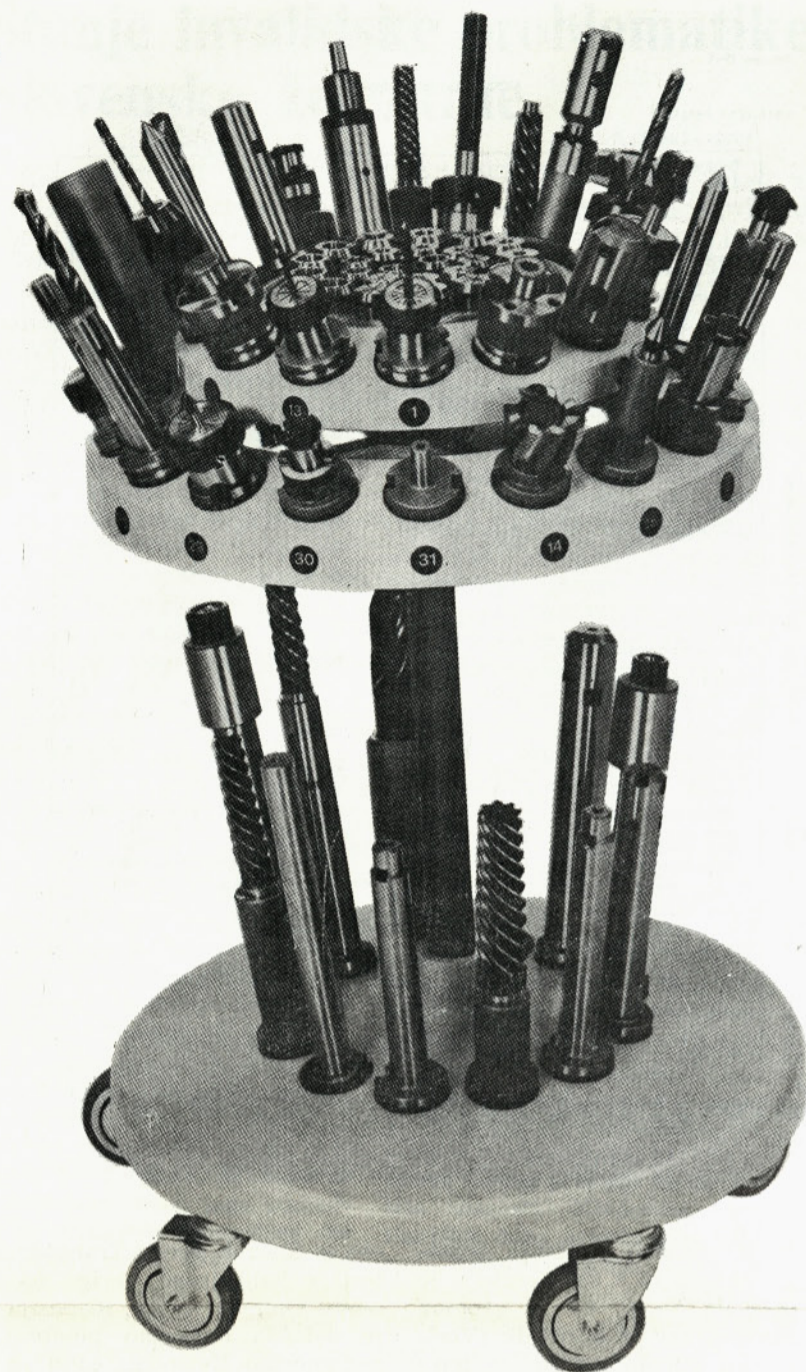
V začetku leta 1982 je bila izvršena v okviru reorganizacije celotne delovne organizacije tudi reorganizacija TOZD Vzdrževanje. Vzrok spremembe je v tem, da je prejšnja organizacijsko delitev po strokah (ločeno strojno vzdrževanje, elektro vzdrževanje itd.) zanemarjala organizacijska delitev po načelu projektne vodnje.

TOZD Vzdrževanje sestavljajo naslednje organizacijske enote:

1. vodstvo tozda,
2. konstrukcijski biro,
3. operativno vzdrževanje opreme za TOZD Titanov dioksid,
4. operativno vzdrževanje opreme za TOZD Metalurgija,
5. operativno vzdrževanje opreme za TOZD Kemija Celje, Grafika in Veflon,
6. centralne strojne delavnice,
7. centralne elektro in ARM delavnice,
8. vzdrževanje tehnološke opreme, objektov,
9. skladišča vzdrževanja.

To bi bila na kratko okvirna predstavitev TOZD vzdrževanja in delovne organizacije Cinkarne Celje.

P. Vogelink

Razstavljeni eksponat na hannovrskem sejmu

Ker se tudi pri nas vedno bolj srečujemo s problemi površinske obdelave, je bilo to področje še posebej zanimivo. Jasno pa se je pokazalo, da to področje zaradi svoje specifičnosti zahteva kompletne naprave, tako da so vsake improvizacije vprašljive, predvsem pa zaradi varnosti in zanesljivosti v obratovanju izključene.

Predstavljena strojna oprema s potrebnimi orodji in ostalimi pripomočki za delo in organizacijo delovnega mesta je pokazala pristop, da je treba vedno gledati celoto v sklopu stroj - orodje - človek - delovni prostor, saj se le tako lahko doseže optimalne učinke dela. Reči moramo, da je to področje vzbujalo največ interesa obiskovalcev, saj je bila v tem paviljonu nepopisna gneča. Posebej zanimiva so bila tudi specialna orodja in naprave za ekstremne zahteve, ki bistveno olajšajo delo in skrajšujejo čas obdelave.

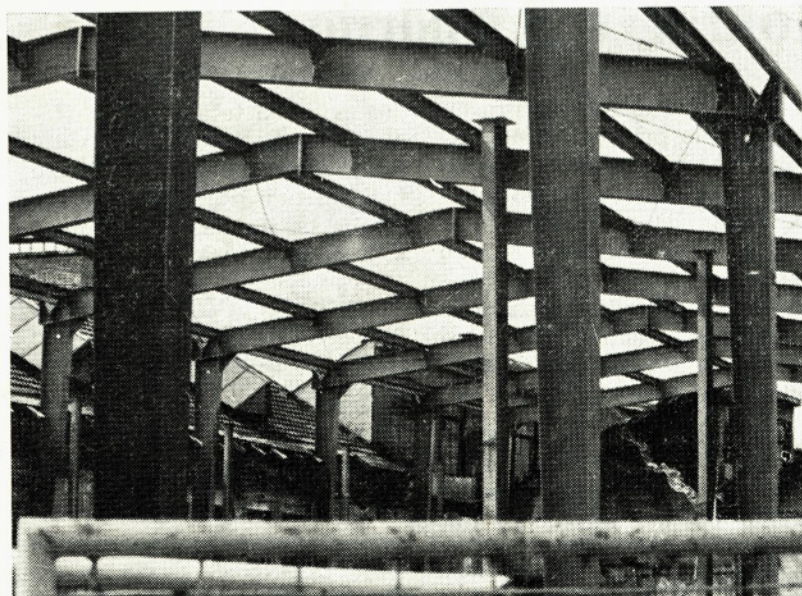
Ko smo pregledovali tisti del sejma, v katerem posamezni razstavljalci prikazujejo svoje proizvode, je bilo opazno predvsem naslednje: Švicarji imajo še vedno primat pri izdelavi preciznih delov in tehnike ob veliki zahtevnosti in majhni porabi materiala, razvitejši so nudili več elektronike, postrojev, energetskih naprav; tehnologija kovanja, tlačnega

litja in proizvodnja posameznih delov ali podskelekov, ki se vgrajujejo v večje sisteme, pa je bila predstavljena dokaj močno v italijanskih, francoskih, grških, brazilskih in še nekaterih paviljonih.

Kot zanimivost povejmo še to, da so na sejmu v sklopu Kovinotehne razstavljali Kladi-var Žiri — hidravlični razvodniki in hidravlična radialna batna črpalka, Žična Celje — mreže, Železarna Ravne — noži, Sava Kranj in še nekateri.

Stik s sodobno tehniko in vrhunskimi dosežki je enkratna priložnost za tehtanje lastne sposobnosti in opredeljevanje smeri nadaljnjega razvoja, pri čemer naj potrdimo, da je vzporedni razvoj proizvodnega programa — izdelkov z razvojem in posodabljanjem poslovanja, metod in načina dela — organizacije, edina alternativa za uspešno delo. Zanemarjanje posebno drugega dela povzroča nižje učinke, saj se novih zahtevnejših izdelkov ne da dosegati brez točno opredeljenih in potrebnih proizvodnih, kontrolnih in prodajnih aktivnosti. Sejemska prireditelj je bila za nas tudi preverjanje in potrditev za akcije, ki jih vodimo v DO na področju prestrukturiranja proizvodnje, na področju energetike in organizacije.

Gvido Melink

Novo namesto starega

Inovacije v Verigi

V prvem trimesečju leta 1984 je služba za inovacije prejela naslednje predloge:

1. Predlog št. 1/84, Jelenc Dušan iz Vzdrževanja: Izboljšani krmilni ventil pri ravninskem brusilnem stroju Zocka v Orodjarni.

2. Predlog št. 2/84, Jelenc Dušan, Pertnač Tine, Knežević Dane in Ovsenik Franc, vsi iz Vzdrževanja: izboljšava na tesnenju startnega ventila pri padalnem kladivu KPH 1250 (nova kovačnica).

3. Predlog št. 3/84, inž. Hanžič Darko, tehnolog iz SKK: IDEJA. Odprava ročnega kovanja pri izdelavi žogastega nalonca za IMT.

4. Predlog št. 4/84, inž. Bizjak Marjan in Lužnik Franc iz službe razvoja: Privezovalna veriga Ø 9—1,6 t.

5. Predlog št. 5/84. Bernard Zlatko iz Verigarne: IDEJA. Namestitev dodatnega čistilnega koša na galvanski liniji cinčenja v bobnih.

6. Predlog št. 6/84, inž. Bizjak Marjan iz službe razvoja: Vogalna podstava in nastavek za bremenske verige in vrve priveznice.

7. Predlog št. 7/84, inž. Hanžič Darko, tehnolog iz SKK: IDEJA. Posnemanje s posnemalno iglo sredin sklopov kenter škopcev za mostičke Ø 12 do Ø 30 (namesto phanja).

8. Predlog št. 8/84, Jakič Milan iz Orodjarne: Držalo obdelovanca pri erozomatu.

9. Predlog št. 9/84, Štabi Đuro in Bernard Zlato, oba iz Verigarne: Izboljšana izvedba odzračevanja filter črpalke na galvanski liniji bobnov.

10. Predlog št. 10/84, Rems Vitomir, Lilek Stanko, Kobal Janez in Smolej Toni, vsi iz Vzdrževanja: Izboljšava pri vzdolžnem obrezu zvara pri vseh KEH strojih (izveden na KEH 4).

11. Predlog št. 11/84, Lev-

stik Drago iz TIO: Izboljšano delovanje KNOPP-Rundomat (omogočeno poliranje zunanjih okroglih površin).

12. Predlog št. 12/84, Levstik Drago in Mandeljc Metod, oba iz TIO: Kvalitetnejša izdelava vretena za PRA-5, 8 in 15 (714 65 0070).

13. Predlog št. 13/84, inž. Hanžič Darko, tehnolog iz SKK: IDEJA — cenejši način izdelave drsnika za jekleno vrv Ø 12.

14. Predlog št. 14/84, inž. Hanžič Darko, tehnolog iz SKK: IDEJA — cenejša izdelava vravnih ločnjevin DIN 6899 (JUS C.H1.302), oblike B 16, B 18 in C 16, C 18.

V omenjenem obdobju je strokovna komisija za obravnavanje inovacijskih predlogov pripravila naslednje predloge za komisije za delovna razmerja po tozdih:

7. seja — 29. 3. 1984

1. Predlog št. 1/84. Predlog za enkratno posebno nadomestilo.

2. Predlog št. 8/84. Predlog za enkratno posebno nadomestilo.

3. Predlog št. 49/83. Predlog za enkratno posebno nadomestilo.

4. Predlog št. 59/83. Predlog za enkratno posebno nadomestilo.

5. Predlog št. 9/84. Predlog za enkratno posebno nadomestilo.

6. Predlog št. 10/84. Predlog za enkratno posebno nadomestilo.

7. Predlog št. 38/83. Predlog za enkratno posebno nadomestilo, ki bi se tako izplačalo, da bi 50 odst. PN izplačala Verigarna, 50 odst. pa Sidrne verige.

8. seja — 30. 3. 1984

1. Predlog št. 26/79. Predlog za izplačilo tretjega posebnega nadomestila za koriščenje pred-

loga, to je hkrati na osnovi člena 25 pravilnika tudi poslednje izplačilo PN.

2. Predlog št. 34/82. Predlog za izplačilo tretjega posebnega nadomestila za koriščenje predloga, to je hkrati tudi na osnovi člena 25 pravilnika poslednje izplačilo PN.

3. Predlog št. 45/83. Predlagateljema pripada na osnovi 25 člena pravilnika izplačilo treh posebnih nadomestil. Sedaj je pripravljen predlog za izplačilo prvega posebnega nadomestila.

4. Predlog št. 2/84. Predlog za enkratno posebno nadomestilo.

5. Predlog št. 3/84. Komisija daje predlog vodstvu Kovačnice, da izvrši preizkus predloga. Šele nato se bo odločalo o pravicah predlagatelja.

Komisije za delovna razmerja po tozdih so dokončno odločale o naslednjih predlogih:

1. Kovačnica

1.1. Predlog št. 41/83, inž. Hanžič Darko iz SKK: Cenejša izvedba nadomestnega obroča Ø 12 × 15 za zaščitno verigo. Komisija je sprejela sklep, da se ne osvoji predlog, ker je za isti namen predviden in osvojen kvalitetnejši izdelek (trebušasti škopec VO).

1.2. Predlog št. 43/83, Krničar Darko iz Kovačnice: Nov način izdelave vravnih ločnjevin C 24—50 na rezkalnem stroju. Komisija je sprejela sklep, da služba tehnologije pripravi nov postopek s predvidenim novim orodjem, vodstvo tozda pa naroči izdelavo potrebnega orodja. Po enoletni uporabi predloga se bo izdelal izračun prihranka in PN.

1.3. Predlog št. 44/83, Tomažič Marjan iz Kovačnice: Nov način izdelave matic za sornike G 6 — bolika C na stružnici. Komisija je sprejela sklep, da se predlog zavrne, ker izdelana matica ni po standardu.

1.4. Predlog št. 45/83, Tomažič Marjan in Beguš Karel, oba iz Kovačnice: Nov način izdelave stremen škopcev po DIN 82101 od 2 do 16 t. Komisija je sprejela sklep, da tečejo pravice predlagateljev od 1. 1. 1983 in to tri leta. Izdelati je potrebno izračun za prvo leto koriščenja predloga.

1.5. Predlog št. 46/83, Kovačič Ivan iz Kovačnice: Prebijanje namesto vrtnanja sornikov za škopec DIN 82101 od 0,4 do 5 t. Komisija je predlog zavrnila zaradi tehnične pomanjkljivosti in se mora ostati pri vrtnanju.

1.6. Predlog št. 31/83, Lindič Alojz iz Kovačnice: Nova izvedba zaščite gum z grabeži (jeklena vrv namesto verige). Komisija je kljub nasprotnemu mnenju strokovne komisije sprejela sklep, da se izdela en par izdelka po predlogu in nato na terenu izvrši preizkus.

1.7. Predlog št. 37/83, inž. Hanžič Darko, tehnolog iz

Obrazec P-3 ZVEZNI ZAVOD ZA PATEENTE

PATENTNA PRIJAVA

10026-Int. No./721 1100 Beograd Ljuzna Mirkova 1

Podpisani s to prijavo postavlja zahtevek, da se mu prizna patent za izum, ki je opisan in prikazan v prilogah, in daje lele podatke:

Zahteva se priznanje dopolnilnega patenta k temeljnemu patentu (prijavi) št. (61)	Zahteva se locitev iz prvotne prijave številka: (62)
PRIJAVITELJ Priimek in ime, poklic (za fizično osebo) Popolni naziv, vrsta dejavnosti (za pravno osebo)	SLOVENSKE ŽELIŽARNE V E R I G A Tovarna verig, vijakov, odkovkov, orodij, pnevmatsko-hidravličnih naprav, industrijske opreme in meril, n.sol.o.
NASLOV PRIJAVITELJA Ulica, številka, poštna številka, mesto, republika (pokrajina), država	64240 Lesce Alpska c. 43
POOBLASCENEC Priimek in ime, popoln naslov	PATENTNA PISARNA, 61000 Ljubljana
NAZIV IZUMA V enem izmed jezikov narodov in narodnosti	Snežna veriga z jeklenim montažno-držalnim stranskim obročem
NAZIV IZUMA V enem izmed tujih jezikov iz prve prijave, na podlagi katere se zahteva prednostna pravica	
IZUMITELJ Priimek in ime ali izjava, da izumitelj ne želi biti naveden v prijavi	RASPEL Jernej, ing.stroj. Plojfar Jože, delovodja str. stroke
NASLOV IZUMITELJA Ulica, številka, poštna številka, mesto, republika (pokrajina), država	64240 Lesce Pinčgerjeva 4 a 64245 Kropo, Srednja Dobrava 2 A
PREDNOSTNA PRAVICA Številka, datum, država	
PRILoge Opis v 3 izvodih Skica v 3 izvodih Pooblastilo Potrdilo o delovnem razmerju Overjeni prepis prve prijave Overjeni prevod prve prijave (potrdilo o prednostni pravici)	— Listov skice v 3 izvodih v Ljubljani Za Datum 30.3.84 SLOVENSKE ŽELIŽARNE V E R I G A Tovarna verig, vijakov, odkovkov, orodij, pnevmatsko-hidravličnih naprav, industrijske opreme in meril, n.sol.o.
ZVEZNI ZAVOD ZA PATEENTE Delovna številka in datum Priloge Taksa din.	Patevilka 15189 (21) Preizkus opravil MKP 8777 31.11.1983 MKS

Opomba: Če prostor za vnašanje zahtevanih podatkov ne zadostuje, je treba podatke iz katerokoli rubrike vplisati na hrbtni strani prijave, kjer je treba pričepiti tudi predpisano takso oziroma dokaz o plačani taksi.

SKK: Hladno stiskanje drsnega obroča 19 × 35. Komisija je sprejela sklep, da se predlog zavrne, ker je koristnik (Verigarna) popolnoma zadovoljen s sedanjim izdelkom.

2. Verigarna

2.1. Predlog št. 7/82, Jemc Ciril in Košir Franc, oba iz Verigarne: Racionalnejša izdelava TR sklopov v opremljevalnici. Komisija je sprejela sklep o izplačilu enkratnega posebnega nadomestila Jemcu 15.501,60 din in Koširju 6.643,50 din, skupaj 22.145,10 din.

2.2. Predlog št. 62/83, Jemc Ciril in Merdanović Hasan, oba iz Verigarne: zmanjšanje števila kotalnih obročev pri snežni verigi Arktik za Iran. Komisija je sprejela sklep, da se počaka z odločitvijo o predlogu, dokler ne bo javila komercialna o zaključku posla z Iranom.

3. Sidrne verige

3.1. Predlog št. 33/82, Nežmah Anton in Kocjančič Janez,

oba iz Sidrnih verig: Transporterji s kalibrirano verigo namesto Gallove verige. Komisija je določila enkratno posebno nadomestilo Nežmahu 4.000 in Kocjančiču 4.000 din, skupaj 8.000 din.

3.2. Predlog št. 42/83, Rems Vitomir iz Vzdrževanja: Inovacija na sklopki škarij »RSM« v Sidrnih verigah. Komisija je sprejela sklep o izplačilu enkratnega posebnega nadomestila v vrednosti 4.000 din.

Obveščam tudi člane kolektiva, da je dokončno urejeno članstvo v društvu izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav. Do sedaj so pristopili k društvu 103 avtorji inovacij in bodo, kakor smo se dogovorili, delovali v krožkih inovatorjev po tozdih in DSSS. O ustanovitvi krožkov inovatorjev so bili obveščeni vsi vodje tozdov, sedaj je na njih, da potegnejo prvo potezo s tem, da bi kakor je v predlogu rečeno, vabili svoje vodje krožkov na proizvodne

Radovljiški brigadirji tokrat v Savudrijo

Center za mladinsko prostovoljno delo pri OK ZSMS Radovljica se je odločil, da bo mladinska delovna brigada Stane Žagar letos sodelovala na zvezni MDA Bujština 84. To akcijo smo izbrali zaradi njene privlačnosti, predvsem pa zaradi tega, ker želimo krepiti sodelovanje s pobrateno občino Buje.

Naselje bo v mladinskem kampu »Veli Jože« v Savudriji, brigadirji pa bodo pogozdovali, urejali okolico turističnih objektov in skrbeli za zaščito gozdov pred požari.

V popoldanskem času pa bodo potekali različni tečajji: ra-

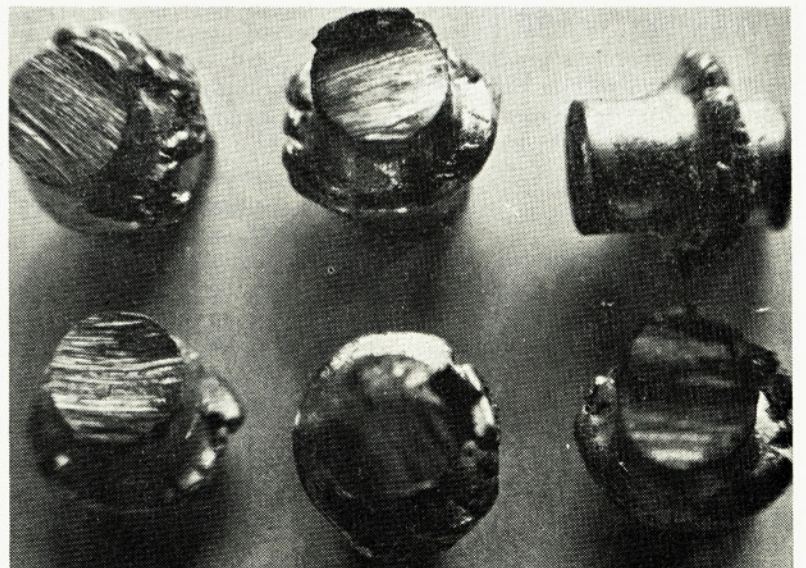
dioamaterski tečaj, tečaj surfanja, potapljaški tečaj, plavalni tečaj, brigadirji pa bodo lahko naredili tudi izpit A kategorije. Akcija bo trajala mesec dni od 8. 7. do 5. 8. 1984.

Združite prijeto s koristnim in preživite mesec dni aktivnih počitnic na morju.

Izpolnjeno prijavnico pošljite na OK ZSMS Radovljica, Gorenjska cesta 25.

Tam lahko dobite tudi vse ostale informacije, ki vas zanimajo.

OK ZSMS
RADOVLJICA

Stanje invalidske problematike v SOZD Slovenske železarne

Komisija za invalidska vprašanja pri koordinacijskem odboru sindikata Slovenskih železarn je na podlagi podatkov iz leta 1982 opravila že drugič analizo o stanju, obsegu in vzrokih invaliditete v delovnih organizacijah Slovenskih železarn.

Analiza je bila opravljena z namenom, da pridobijo dejanske podatke za posamezno delovno organizacijo in sozd Slovenske železarne o številu zaposlenih invalidov, tipičnih vzrokih in najpogostejših razlogih za pridobitev oz. priznanje statusa invalida, starost delavcev ob nastanku invalidnosti, izobrazbo invalidov in pregled o porastu — upadanju — invaliditete za zadnjih pet let.

Komisija je smatrala, da so ti podatki nujno potrebni za vse nadaljnje razprave in akcije za izboljšanje socialne varnosti, primerno zaposlovanje in za doslednejše izvajanje zakonodaje na področju urejanja invaliditete. Potrebni so tudi za učinkovito akcijo za preprečevanje naraščanja invalidnosti. Z analizo so prikazali invalidsko problematiko v posamezni delovni organizaciji sozda. Pridobili so podatke, ki nazorno prikazujejo obseg tega področja in zanimive ugotovitve ter izpostavili nekaj značilnosti. Na število zaposlenih v posamezni delovni organizaciji v odstotkih izraženo število zaposlenih invalidov: Železarna Jesenice 7,8 odst., Metalurški inštitut 4,2 %, Plamen Kropa 7,1 odst., Žele-

zarna Ravne 10,9 odst., Železarna Štore 7,9 odst., Tovil Ljubljana 3,6 odst., Veriga Lesce 9,1 odst. in Žična Celje 6,3 odstotka. Odstotek za sozd slovenske železarne je 7,9.

Število invalidov narašča relativno hitreje kot število novih zaposlitev, kar pomeni, da invaliditeta narašča. Narašča tudi število novih zahtev za oceno na invalidski komisiji. Ugotavljajo, da najpogostejši vzroki za nastanek invalidnosti (priznanje statusa) niso težki pogoji dela na težkih fizičnih delih, temveč bolezni. Med bolezenimi vzroki zelo izstopajo obolenja kosti in gibal, prebavil, živčevja, srca in ožilja. Iz podatkov zaključujejo, da še vse premalo skrbijo za zdravstveno varstvo mlajših delavcev. Premalo odgovorno se na primer ugotavlja, ali je delavec ob sprejemu na delo zdravstveno sposoben za opravljanje del in nalog, na katera je razporejen. Mladega delavca tudi vse premalo uvajajo (poučujejo, opozarjajo) na nevarnosti, da obvezno uporabo osebnih zaščitnih sredstev itd. Ugotavljajo, da je starostna struktura invalidov neugodna, saj je invaliditeta močno prisotna že do 25. leta starosti. Mladostna življenjska doba seveda pogojuje tudi kratko delovno dobo ob nastanku invalidnosti. Izobrazbena struktura invalidov je izrazito neugodna, saj ima več kot 43 odst. vseh invalidov končano oz. nima končane osnovnošolske obveznosti. To stanje

zanesljivo vpliva na uspešnost, dokvalifikacije, prekvalifikacije ali druge oblike usposabljanja.

Večina invalidov izhaja iz vrst delavcev, ki delajo na obdelavi materiala in imajo nizko izobrazbo ter zelo omejene preostale fizične sposobnosti, kar pomeni, da so ustrezne zaposlitve težko rešljive (zaposlitev za opravljanje del in nalog, primerne preostalim zdravstvenim in fizičnim sposobnostim). Zato se iščejo vse možnosti, strokovne rešitve, da invalida produktivno zaposlijo. To pa bi lahko dosegli tako, da bi vsak posamezni primer strokovno obdelali z obojestranskim sodelovanjem. Tako bi se izognili večkrat zaostrenim situacijam, invalidom pa dajali občutek, da niso osamljeni in odveč, zato ker so postali invalidi.

Trajanje postopka od uvedbe pa do izdaje odločbe (priznanje statusa invalida in zaposlitve na drugem ustreznem delu) je različno dolgo v posamezni delovni organizaciji, je pa v povprečju predolgo. Do 8 mesecev dolgi postopki povzročajo dodatne težave.

Niso uspeli dobiti podatkov, vendar v razgovorih s pristojnimi delavci v posamezni delovni organizaciji ugotavljajo, da se skoraj ne spremlja (po službeni dolžnosti) zdravstveno varstvo delavcev-invalidov, ki so kot invalidi razporejeni na opravljanje drugega ustreznega dela. Od sodelavcev in vodstvenih delavcev so v nekaterih primerih deležni celo zaničevalnih besed (simulant, zabušant, kripl, itd.), če odklanjajo dela, ki škodujejo preostalemu zdravju (dviganje težkih bremen, preprih, mraz, vročina, slabo počutje, pogosta odsotnost z dela itd.).

Ob pripravi analize so ugotovili, da je več tozgov in delovnih skupnosti upravičenih na določene olajšave, ker zaposlujejo več kot 5 odst. invalidov. Ni jim pa uspelo zbrati podatkov (ker jih, razen v železarni, delovne organizacije nimajo na razpolago), koliko finančnih sredstev pridobivajo od davčnih olajšav in če se sredstva vlagajo za prilagoditev naprav in dela invalidom na delovnem mestu ter za zagotavljanje novih delovnih mest za invalide.

Na področju prilagajanja delovnih naprav, izboljšanja pogojev dela za invalide in za zagotavljanje novih delovnih mest ne uvajajo inovacij. Poleg tega ne zagotavljajo večje zdravstvene zaščite in zmanjšanje težkega fizičnega dela na tistih delovnih mestih in okoljih, kjer so žarišča, da delavec postane potencialni kandidat za invalida. Število invalidskih upokojitev je v delovnih organizacijah različno in se je zadnja tri leta povečalo. Številčno je invalidskih upokojitev največ v železarnah; izstopa Železarna Ravne. Glede na število delovnih invalidov pa je relativno največ upokojitev v Plamnu Kropa.

Analizo so v enakem obsegu izdelali že drugič. Prvič je bila izdelana na podlagi podatkov iz leta 1980. Prva analiza je bila predstavljena koordinacijskemu odboru sindikata Slovenskih železarn. Takrat je koordinacijski odbor sprejel sklep, da je treba situacijo širše obdelati in nakazati konkretne ukrepe za izboljšanje

stanja. Zato je zadalžil svojo komisijo za tehničnozdravstveno varstvo, da analizo dopolni s svojega področja. Ugotavljajo, da dalje od analize in stališča koordinacijskega odbora sindikata Slovenskih železarn ni bilo nato nič ali malo storjenega za izboljšanje kritičnega stanja.

Franc Leskošek

MID v mreži subjektivizma

Akcija »Množična inovacijska dejavnost«, ki že več let poteka v naši republici in katere glavni nosilec so sindikati, doslej ni rodila otipljivih sadov. Razlog ni v tem, da množična inovacijska dejavnost ne bi bila utemeljena s predpisi — zakonom, družbenimi dogovori in samoupravnimi splošnimi akti. Toda uveljavljanje teh predpisov ovira močan subjektivizem in arbitriranje, ki skuša zagotoviti tudi na področju inovacijske, kreativne oziroma inovatorske dejavnosti sivo povprečje.

Kmalu bodo mimo tri leta, odkar se uporablja zakon o varstvu izumov, tehničnih izboljšav in znakov razlikovanja (Uradni list SFRJ, št. 34/81), ki je dal solidno podlago inovacijski dejavnosti, vendar se mentaliteta v organizacijah združenega dela pri vrednotenju ustvarjenega dela v bistvu še ni spremenila.

Avtorji tehničnih izboljšav oziroma inovatorji na sploh se srečujejo z naslednjimi ugovori:

— ne gre za inovacijo, ker je predlog izpeljava znanih tehničnih sredstev in tehnoloških postopkov;

— avtorju ne gre pravica do posebnega plačila oziroma nagrade, ker je predlagana inovacija v okviru njegovih delovnih nalog in je nagrado že prejel v obliki osebnega dohodka;

— višina posebnega plačila je v nasprotju s pravili morale samoupravne socialistične družbe, ker znesek presega vse normalne meje;

— vloženi fizični in psihični napor inovatorja ne opravičuje tako visoke nagrade, kot jo predvideva samoupravni splošni akt itd.

Čeprav so se delavci dogovorili v samoupravnem splošnem aktu o pravilih ravnanja in obnašanja glede inovacijske dejavnosti, pa menijo, da teh pravil ni možno neposredno uporabljati, ker bi inovator na tak način prišel do nesorazmerno velikega zaslužka. Analize

inovacijskih predlogov so vse prepogosto laične, zato so tudi ugovori v zvezi z zahtevki inovatorjev zgolj pavšalni.

Predvsem bi morali v akciji množične inovacijske dejavnosti utrditi naslednja spoznanja:

1. O strokovnih vprašanjih inovacijskega predloga naj odločajo strokovnjaki.

2. Noben delavec ne more med svojimi deli oziroma nalogami imeti tudi naloge, da se ukvarja z inovacijsko dejavnostjo kot neke vrste poklicni inovator.

3. Višina posebnega plačila oziroma višina nagrade za inovacijo, ki jo uporablja organizacija združenega dela, ni odvisna od fizičnega ali psihičnega napora, ki jo je vložil inovator v inovacijo, pač pa zgolj od tega, v kakšni meri je inovacija povečala dohodek organizacije oziroma zmanjšala stroške poslovanja.

4. Če je izračun čistega dohodka, ki ga prinaša inovacija, točno ugotovljen, potem se brez sleherne omejitve upoštevajo načini obračunavanja posebnega plačila oziroma nagrade inovatorju, ne da bi se pri tem primerjali osebni dohodki inovatorja oziroma povprečni osebni dohodki drugih delavcev.

V našo zavest še vedno ni prodrlo načelo, da delavec participira pri delitvi dohodka organizacije iz treh naslovov: iz naslova tekočega dela in iz naslova ustvarjalnosti oziroma kreativnosti.

Ko bo načelo participacije na dohodku organizacije v zvezi z ustvarjalnostjo in kreativnostjo dobilo enak pomen in vlogo, kot jo ima načelo delitve sredstev za osebne dohodke za tekoče in minulo delo po vložnem prispevku delavca, bo tudi akcija množične inovacijske dejavnosti — MID prešla mejo subjektivizma, ustvarjalno in kreativno delo pa bo dobilo pomen, ki mu gre.

mag. Ivan Žužek

sestanke. Od tega sodelovanja društvo mnogo pričakuje, to sodelovanje pa bo tudi posredno koristilo vsem članom kolektiva.

V januarski številki je komerciala poudarila v svojem prispevu na članek o inovacijah, da je bila izpuščena v objavi prijava komercialnega sektorja (Marzidovšek Vinko, Prešeren Jože, Pejić Jure in Černe Lenart), v kateri predlagateljji poudarjajo, da je prispevek komercialnega sektorja v osnovni ideji za novo snežno verigo z jeklenim montažno-držalnim obročem. Snežno verigo je prijavil službi za inovacije inž. Raspet Jernej in pozneje k svoji prijavi pripisal za soavtorja tov. Joža Pfajfarja. Ker je bila prva prijava sprejeta dne 31. 10. 1983 je lahko prijava za isti predmet oddana dne 11. 11. 1983, le prigovor na prvo prijavo. Iz tega je prijava komercialne samo prigovor na idejnost že prej podanega predloga, za katere posebej ne poročam, kakor za prijavo. Predmet predloga inž. Raspeta je prijavljen na Zveznem zavodu za patente v Beogradu pod št. P 754/83 dne 31. 3. 1983 (soavtor tov. Pfajfar). Ker je v prigovoru poudarjena idejnost v prigovoru, moram poudariti, da ideje ne moremo zaščititi s

patentom, pač pa skladno z določili Zakona o varstvu izumov, tehničnih izboljšav in znakov razlikovanja iz leta 1981 (člen 207, mora izum, ki naj bi mu bilo zagotovljeno pravno varstvo s patentom, izpolnjevati pet kriterijev:

1. biti mora nov,
2. predstavljati mora rešitev opredeljenega tehničnega problema,
3. biti mora rezultat ustvarjalnega dela,
4. biti mora industrijsko in tehnično izvedljiv ter
5. uporaben v industrijski ali kakšni drugi gospodarski ali negospodarski dejavnosti.

Pri tem bi navedel, da je naša prijava P 754/83 izpisana na 27 straneh (vključno risbe).

Skladno s predlogi, ki izhajajo iz okrogle mize o inovacijah v Verigi, bo treba v novem pravilniku o inovacijah (v pripravi) predvideti, kaj je ideja (v tehniki) in kdaj ona predstavlja novo rešitev tehničnega problema, tako da bi lahko bil nosilec ideje soudeležen pri avtorstvu enega patenta.

Albin Lampe

Zahvale

Ob tragični izgubi dragega brata Darka Blatariča se najlepše zahvaljujem IO OOZS DSSS Verige za denarno pomoč in izrečeno sožalje.
Sestra Breda z možem

Ob smrti mojega očeta se zahvaljujem IO OOZS DSSS za denarno pomoč, gasilskemu društvu Veriga za podarjeni venec in godbi na pihala za odigrane žalostinke. Iskreno se zahvaljujem tov. direktorju in tov. Marzidovski za vsestransko pomoč. Hvala tudi vsem za izrečena sožalja in za spremstvo na njegovi zadnji potji.
Žalujoči sin Jože Justin z družino

Poročilo o nesrečah pri delu za prvo trimesečje 1984

Ob obravnavanju nesreč pri delu je vsekakor pomembno ugotoviti, kako se je v analiziranem obdobju gibal njihova pogostnost. Podatki o nesrečah pri delu nas na eni strani opozarjajo na porast števila nesreč in izgubljenih delovnih dni zaradi poškodovanih delavcev v tem obdobju.

1. Pregled števila nesreč pri delu in izgubljenih delovnih dni

	štev. primerov		štev. izgub. dni	
	1983	1984	1983	1984
prijavljene nesreče pri delu zdravst. službi	17	31	345	491

4. Število nesreč na poti na delo ali z dela

1983	1 primer
1984	5 primerov

Torej podatki o nesrečah med potjo na delo ali z dela kažejo, da njihovo število zopet narašča. Naša služba sicer nima nobenih možnosti vplivati na zmanjšanje teh nesreč, ki so se pripetile delavcem na poti na delo ali z dela in na službeni poti.

5. Vzroki nesreč

Pri raziskovanju vzrokov nesreč ugotavljamo, da gre največkrat za zavestno ali nenaмерно opuščanje določenega obveznega ravnanja; večkrat gre za delavčevo neznanje, kako v določenem delovnem procesu ravnati; največkrat gre tudi za slab odnos organizatorjev dela do varnega dela sodelavcev.

S srečanja literatov SZ

Kaj po sporazumu z mednarodnim denarnim skladom?

Številni izračuni so pokazali, da kljub izrednim dosežkom v izvozu brez težkih posledic za socialno varnost zaposlenih letos ne bi mogli odplačati nekaj več kot 5 milijard dolarjev dolga, da ne govorimo o nastajanju deviznih rezerv, suficitu bilance itd. S sklenitvijo sporazuma z mednarodnim denarnim skladom je v naši ekonomski politiki za letos jasneje, s čim bomo razpolagali. Po sporazumu bodo skupščine sprejele celo vrsto ukrepov v tekoči in razvojni gospodarski politiki. Osnovni cilj ukrepov je celotno gospodarjenje uravnati z ekonomskimi načeli. Seveda bodo ti ukrepi imeli tudi kratkoročne negativne posledice za posamezne organizacije združenega dela. Napovedanim ukrepom se bodo upirali zlasti tisti, ki niso sposobni gospodariti po ekonomskih načelih, in administrativni centri moči. Sporazum je za nas tudi resno opozorilo, da ni mogoče več oklevati pri uresničevanju temeljnih nalog dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije. Te pa so: oblikovanje večjega dela cen po ekonomskih (tržnih) kriterijih, politika realnega tečaja dinarja, realne obrestne mere, razbremenjevanje gospodarstva, uravnovešene plačilne bilance in okrepitev deviznih rezerv.

Napovedani ukrepi naj ne bi bistveno porušili resolucijskih razmerij pri razporejanju dohodka. Možno pa je, da bodo realni osebni dohodki zaradi inflacije nekoliko nižji, kot je predvideno z resolucijo. To pa za sindikat pomeni še ostrejša prizadevanja, da bi z boljšim gospodarjenjem povečali tudi osebne dohodke, hkrati pa tudi odgovoren odnos delavcev in samoupravnih organov v politiki cen oziroma pri zmanjševanju proizvodnih stroškov. Tudi inflaciji se je mogoče zoperstaviti predvsem z zmanjševanjem proizvodnih stroškov. S povečevanjem teh stroškov

namreč rastejo tudi pritiski na višje cene in obratno. Veljavna zamrznitev pa teh pritiskov ni odpravila, jih je le začasno preložila. V sindikatu ne smemo dovoliti, da nas bi z odmrznitvijo ponovno presenetila še višja inflacija. V interesu tako delavcev kot sindikata je, da delavski sveti pristanejo le na tiste podražitve, ki so objektivno opravičljive. Energija in osnovni reprodukcijski materiali so se seveda podražili. Istočasno pa v republiki že tečejo razprave, kako zmanjšati določene obveznosti iz dohodka organizacij združenega dela.

Ozdi z izgubami in tisti, ki so ali bodo nelikvidni, bodo gotovo morali zmanjšati osebne dohodke. To bo boleče, vendar je to priložnost, da tudi v sindikatu ob tem odločno zahtevamo ukrepe za izboljšanje proizvodnje, nove programe, ukinitvev ali združitvev z drugo organizacijo. Vseh teh problemov pa ne bo mogoče rešiti predvsem na republiški ravni. Iluzorno je pričakovati, da bodo ozdi lahko s povišanjem cen nadomestili med zamrznitvijo izpadli dohodek. Motnje v po-

MATI-DELAJKA
Vsako jutro ob isti uri
hiti,
hiti, mati delavka
v tovarno.

Vsako jutro ob isti uri
njen malček mali
še spi,
a mati ga zbudi
in v jasli hiti.

Vsako jutro ob isti uri
se mati trudi,
za kruh,
za družino.
Vsa zgarana ob isti uri
domov hiti,
da malčka in sebe
preživi.

Olga Mlakar
Iz srečanja literatov
in pesnikov SOZD SZ

UBOŽČEK
Majhen, skuštran,
sedi ob cesti,
opazuje mimoidoče
in tiho joče.

Nihče se ne zmeni zanj,
on le sedi in tiho joče.

Kdo ga je pustil tam?
Je mogoče prišel sam?

Ni prišel sam,
tu so ga pustili.
Odnali so ga,
češ, da ne uboga.

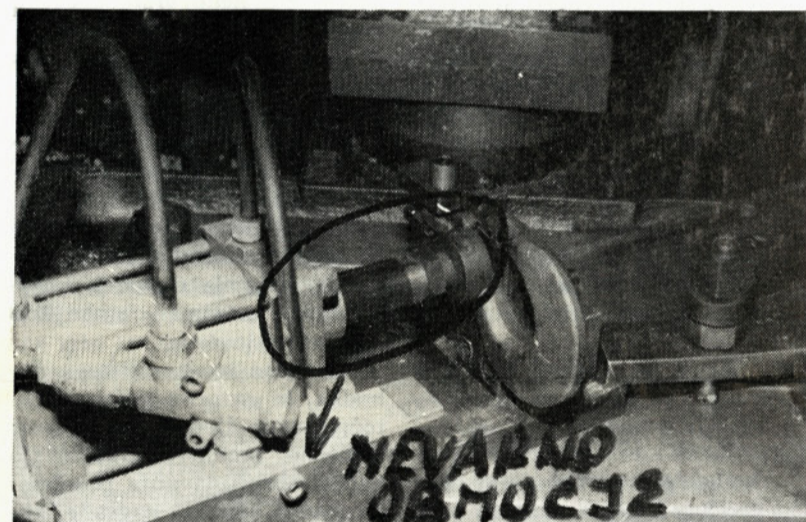
Ga bo kdo opazil,
mu ponudil hrano,
ga vzel s seboj,
v topli dom.

Nihče ga ne opazi,
vsi grede mimo,
ponosno,
vzravnano.

On pa sedi tu
in tiho joče.
Ubogi, mali,
skuštrani kužek.

Greta Maček
Iz srečanja literatov
SOZD SZ

slovanju bi zato veljalo natančno obravnavati že ob obravnavi rezultatov gospodarjenja v prvem trimesečju. Izgube iz leta 1983 in preteklih let pa bi morali v večji meri pokrivati po dohodkovnem oziroma reprodukcijskem načelu, skladi skupnih rezerv so v primerjavi s prejšnjimi leti namreč realno manjši.

Priprava za vrtanje bremenskih kavljev

2. Povprečno izgubljenih delovnih dni na eno nesrečo

1983	20 dni
1984	15,8 dni

3. Indeks pogostnosti nesreč pri delu

$$I_p = \frac{\text{štev. nesreč} \times 100}{\text{štev. zaposlenih}}$$

1983	1,13%
1984	2,07%

S povečanjem števila nesreč oziroma njihove pogostnosti je bila resnost nesreč zmanjšana tj. nesreče z manj resnimi posledicami.

Praksa nam že dalj časa potrjuje znani podatek, da se v 80 odst. primerih nesreče zgodijo zaradi subjektivnega faktorja, ki ga moramo pojmovati širše, torej kot ravnanje samega delavca, kot postopek njegovih sodelavcev in nadrejenih, pa tudi kot splet psihofizioloških vplivov, ki se pojavljajo pri našem vsakdanjem delu v proizvodnji.

Sklep

Podatki o nesrečah za prvo trimesečje kažejo, da so med posameznimi tozdi velike razlike. Deloma je vzrok za to tudi v različnih delovnih pogojih — razmerah in v objektivno večji nevarnosti za nesreče. Deloma pa je vzrok tudi v tem, da je sama organiziranost — prizadevnost za varno delo v posameznih tozdih različna.

Odnos strokovnega vodstva do varstva pri delu se mora v vseh tozdih še nadalje krepiti. Povsod pa mora imeti vidno mesto strokovno izobraževanje delavcev, organizacija dela in povečati odnos neposrednih vodilnih delavcev (delovodij, skupinovodij) do preprečevanja nesreč nasploh.

Vitomir Rems

MALI OGLASI

Vse tiste, ki ilegalno prestopajo tovarniško ograjo in namenjajo težko prigarane dinarje za samoprispevek gostilni Turist, obveščamo, da bo v prvih dneh maja tečaj za varni prehod čez železniške tire. Če izpostavljate svoje življenje za obči dobrobit, ga izpostavljajte poučeni in s papirjem v žepih.

Zahvale

Ob moji 50-letnici se najlepše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem v skladišču gotovih izdelkov in pakovalnici Vijakarne za vso pozornost, lepa darila in dobre želje.

Mara Mulej

Ob sklenitvi zakonske zveze se najlepše zahvaljujem za osebne čestitke in darila, ki sva jih prejela od sodelavcev SKK in Kovačnice.

Alojz Avsenik z ženo Ljubico

Ob moji upokojitvi se najlepše zahvaljujem sodelavcem in OOS Vijakarne za vso pozornost, lepo darilo in dobre želje.

Vsem skupaj želim še veliko delovnih uspehov in osebne sreče.
Tončka Potočnik

Ob moji upokojitvi se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem iz Vijakarne, posebno še sodelavcem na utornih avtomatih in OOS za vso pozornost, dragocena darila in dobre želje.

Vsem skupaj želim še veliko delovnih uspehov in osebne sreče.
Tončka Grum

Arminu Hvali v spomin

Čudna so življenjska pota, kakor nepopisan list papirja, na katerega ob rojstvu napišemo ime in priimek, nato pa usoda sama izpisuje pot življenja vse do smrti.

Njegova pot je bila kratka, list papirja pa le delno izpisan. Zibelka življenja mu je stekla 23. maja 1966. Osnovno šolo je obiskoval v rodnem kraju, 14. julija 1981 pa je stopil v vrste leških kovinarjev. Opravljal je vestno dela delavca na utornih avtomatih, katerim je posvetil vso skrb, da so bili vedno postreženi in čisti. Lahko rečemo, da je živel z njimi in da so bili del njegovega mladega življenja.

Ko nas je 20. marca na sredi popoldanske dneve zapustil,

še malo nismo slutili, da je bil zadnjič med nami. Težko je verjeti, da se je odločil in stopil na pot svojega idola, vendar resnica je kruta in neizprosna. Nit življenja se mu je iztekla mnogo prezgodaj. Ko smo se poslednjič poslovili od njega pod obronki Karavank na pragu pomladi, katere ni dočakal, smo nemo zrl v žaro z mislijo: »Hvala ti za vse, kar si storil za napredek naše družbe.«

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

V imenu
sodelavcev kolektiva
TOZD Vijakarna
A. C.

Ob nenadni smrti dragega sina in brata Armina Hvale se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali in nam stali ob strani.

Posebno se zahvaljujemo tov. Ažmanu za ganljive besede ob odprtem grobu, godbi Verige Lesce in ostalim sodelavcem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Enako se zahvaljujemo tudi sindikalni organizaciji, delovni organizaciji in vsem članom tozda Vijakarna za darovano cvetje in denarno pomoč ter za izrečena sožalja ob teh težkih trenutkih.

Žalujoci: ata, mama,
sestri Zora in Vilma z družino
ter ostalo sorodstvo

Tri vprašanja — devet odgovorov

1. Kaj je storilnost?

- a — hiralnica dela;
- b — naša skupna pokojnica;
- c — naša svetla bodočnost.

2. Česa imamo tudi pri nas dovolj?

- a — samoupravnih aktov;
- b — pameti — nihče ne tarna, da jo ima premalo;
- c — denarja, saj sploh nimamo visokih plač.

3. Kaj je nesreča?

- a — prilika za združevanje ljudi — dokaz združeno delo;
- b — dobiti kredit po odmrznitvi cen;
- c — imeti lastno stanovanje, kajti družba se ne briga zanj.

Rešitve pošljite v uredništvo najkasneje do 10. maja.

In še rezultati iz prejšnje številke:

prva nagrada — Onič Rozika,
druga nagrada — Derlink Bronka,
tretja nagrada — Vidic Slavka.

Pravilni odgovori so bili:

- 1 — c
- 2 — b
- 3 — a

Odmev tretje redovalne konference

»Ali bo že to ušivo kosilo?« benti poglavar družine ob prebiranju časopisa, medtem ko se boljše polovica prizadevno suče okoli štedilnika. Iz šole se vrne nadebudni sinko, zabriše torbo v kot in smukne k hladilniku.

»Poslušaj, huligan,« se razburi oče, »vsak čas bo kosilo, zato ne rini v hladilnik!«

Sin zdolgočaseno pogleda očeta, trikrat povalja v ustih žvečilca in si misli: »Ko te šljivi stari!«, glasnega komentarja pa se vzdrži.

»Ti mul'c, ali ni prav sedaj redovalna konferenca?« je siten oče in prepirljivo prida:

»Kako pa kaj kaže?«

»Obeta se mi bat iz samoupravljanja, vse drugo je OK,« je natančen z odgovorom sin. »Kontrolka je bila negativna, sicer pa me ima stara za STM na piki od tedaj, ko sem ji rekel, da sta samouprava z marksizmom en dolgočasen jaj'c,« pojasnjuje sin.

»Hudiča, prav to ti je bilo treba reči,« komentira oče, »če bi to rekel meni, se ne znebiš cveka do smrti.«

»Oho, zdaj smo pa tam!« postaja nesramen mladiček, »kdo pa v naši bajti najbolj preklinja samoupravo — ti ali jaz? Kar spomni se, kako si tečen po vsaki seji delavskega sveta!«

»Tiho, huligan!« zavpije oče in se obrne k materi, ki molče posluša dvogovor svojih možkih. »Ta smrkolin je čisto po tvoji materi, gobec ima do pete in nobenega spoštovanja do mene,« diagnosticira pater familias genetsko poreklo svojega prestolonaslednika. Sitnari pa še naprej: »Prekletu, prav tega se je manjkalo, da ima šus iz samoupravljanja, stavim, da ga smrklja partijske sekretarke nima?«

»Kje pa, ta smotanka ima bata iz matematike in kemije, samoupravo pa odlično,« pojasnjuje sin.

»Na prvem partijskem sestanku bo lep hudič, kar slišim tepko sekretarsko: 'Tovariš, ali ne mislite, da bi morali opraviti tovariško samokritiko, saj ste manjkali na dveh sestankih, vprašljivost vaše socialistične vzgoje pa rezultira v sinovi nezadostni oceni iz STM?' In potlej naj se opravičujem za tvoje traparije,« napoveduje bližnje dogodke oče.

»Ti, fati, a se bojiš za kšeft?« je zvedav sin, »konec koncev sem rekel to, kar stalno ti praviš, da je delavski svet komedija, da samo kimate, da bo vse skupaj šlo k hudiču, da se nič ne misli, ampak le dviga roke. Če sem to prfoksi povedal v njen gosji fris, pa res ni

Ob upokojitvi

V marcu sta se starostno upokojili Tončka Potočnik in Tončka Grum.

Potočnikova je opravila prvo dnino 15. 9. 1952 in vse skozi ostala zvesta DO in tozdu. V več kot 30-letnem delu je opravljala dela na posluževanju valjčnih in obrezilnih strojev ter stružnih avtomatov. Zadnja leta pa je delala kot pakovalka vijačnih izdelkov. Vedno je bila pripravljena prijeti za vsako delo. Bila je vedre narave in je to vedrino prenašala tudi v sredino, kjer je delala. Z upokojitvijo pa njeno delo ni prenehalo, ampak je spremenila samo okolje. Posvetila se je varstvu vnukov in obdelavi svoje zemlje, lahko bi rekli, da je pričela uresničevati zelen plan na svoji mali domačiji. Pri njenem konjičku ji želimo mnogo uspehov, predvsem pa zdravja v krogu svoje družine.

Grumova pa je prestopila prvič prag Verige 7. 7. 1955 in je prav tako ostala zvesta našemu kolektivu do upokojitve. Delala je kot urezovalka matic, delavka na valjčnih in utornih avtomatih. Vse skozi je bila skromna, tiha in marljiva delavka. Ob upokojitvi pa ji želimo, da bi ji njene rože pred hišo še naprej lepo uspevale in bile v ponos njej in okolici, v kateri živi. Želimo ji predvsem mnogo zdravja.

Obema izrekamo naše zahvale za vse, kar sta napravili na področju razvoja samoupravne socialistične družbe. Njihova priznanja za dolgoletno delo v kolektivu in samoupravnih organih pa naj jih spominjata na prehojeno pot med verigarji v dobrem in slabem.

Srečno!

A. C.

nič posebnega, razen če se mora govoriti drugo kot se misli, a?«

»Benti, ta tvoj huligan mi bo požrl živce,« zarohni glavar družine nad boljšo polovico. »Povem ti, enkrat mu bom stolkel gobec! Res si ga lepo vzgojila, lepo vrača vse možnosti, ki mu jih dajem — hudičev svet,« se razburja naprej oče.

»Dajta mi no mir,« moleduje mama izza štedilnika. »Po kosilu se vsedita skupaj in predelajta to snov, pa bo,« predlaga vedno spravljiva mama. »Poslušaj stara,« vzkipi glavar družine, »tega sranja imam čez glavo v podjetju in mi na kraj pameti ne pride, da bi se zaradi tega huligana s tem ukvarjal še popoldne.«

»Vidiš hinavca, vse to ime-nuje sranje, jaz pa naj se ga učim, da on ne bo imel težav na partijskem sestanku: pa naj izstopi, kdo pa mu brani,« je obupan sin.

»Marš ven iz moje bajte, sicer pa kje je moj plašč? Obeh vaju imam čez glavo, saj takega cirkusa ni v nobeni familiji — grem v gostilno. Ti stara pa le naprej dajaj mulcu potuho, pa boš imela kriminalca v hiši,« je še zavpil pater familias in zatreskal z vrati.

F. Č.

OPRAVIČILO!

Podpisana Lidija Svete ugovarjam na odgovor, objavljen v glasilu Veriga št. 3/84 pod naslovom Okrogla miza, druga stran, zadnji odstavek.

Na vprašanje o organizaciji žensk, ki naj bi nadomeščala AFŽ namreč nisem odgovarjala. Zaradi obširne razprave je bil nesporazum sicer možen, zato naj se objavljena izjava ustrezno korigira.

V zvezi z vprašanjem o enakopravnosti žensk je bilo moje mnenje naslednje:

Ženske v naši družbi so preobremenjene, če upoštevamo, da delajo v tovarni 8 ur, gospodinjska dela in vzgoja otrok zahtevajo svoj čas, aktivne pa so tudi na družbenopolitičnem področju.

Delovnik naše žene se pogosto podaljša pozno v noč.

Vključevanje žensk v JLA je dodatna obremenitev. Nenormalno pa je dejstvo, da se ženske, ki rojevajo nova življenja, hkrati usposabljujejo za ubijanje.

Tovarišici Svetetovi se uredništvo opravičuje zaradi neljubne napake in se ji zahvaljuje za obrazložitev njenega mnenja.

Uredništvo

	VOVK MILENA	REKA V SVICI druzi priki Ave	MEJJI KAMEN	ITALIJAN. SOCIALNO GIBANJE	RDEČI KRIŽ SLOVENIJE	ENAKI ČRKI	PALČKA, NAVHANCA	POKLIC DE delovno ml. V ORODJARJI	ČISTILNO SREDSTVO	SKAKIJE DEJE VEDE PAPR. LAD UJH. UPLIVE	FILMSKO OPUČARSKO SREDIŠČE	CEJLA MAGLIČ	PREHVALEC KRAVSKEGA POBROČJA	SPROBNI SLOVENIJSKI PESNIK BOMBE
		JANEŽ												
		NIKALJICA		VELIK- NAVAL	KRČEVINA								ANTON NOVAK ALOJE VIDIČ	
ČASOPISNO PODIJE		ELEKTRO- KARNIOGRAM 100 m ²			REPLJEVA TEKOČINA VRSTA LITA					TRAVA DOLGE KOSIJE GORA V JULIJSKIH	TRSKA DRUŽINA SLOVENSKIH SKLADATEL			
OBDOBJE, VEK			ANDREJ GOLČMAN	SOBNI ARHIVARJI VERANJE								PREDPRAČI LO, NA RAČUN	CETINJE RANJA NA ZELODCU	
PRIHODIŠČE ZIMSKIH OL. IGER														PTIČ SEVERNIH MORIJ
TRATAR ZVONJE		TRAKTOVSK POMIKAL (Sov.) NICE, IGAMC												VERDIJEVA OPERA
REKA SREBI NAJBRUČK			BLAGAUNA IZRAJ PRI KARTANJAH											
PAPJEVA KRALJA				PRVO POM- LADANJSKO CVETJE	JEZERO TEKOČA IZVORA V SR. AFRIKI							ALPSKA CESTA 43	OSEBNI ZOHODEK ZENSKO IME	
PODBREK, MAGLAS					SLOV. SLOVAR (Bosidar) DEL BLEDA									
ZAČETNIKI SESTAVLJ. KRAJANJE		CEV PO SLOVENSKO	VEČJA KOLČIČINA VODE							GE. VERIGA LESCE	POLSKA CUTILICA KAREL EMERICH			SOVETSKIM LJUBI ANTHOBLOV
SKANDINAVSKI DROBIČ			GABRIELA TETOVO							LOVEČ NA KUNJE VALIEVO				
POLJSKI BENAR				IZNELEK TOZD KOVANJICA										JUG NARVESKA
KANTON V SVICI				GLAVNO MESTO KUBE						REVIJA ZA ZEMSKO				

Izrebrani reševalci križanke iz prejšnje številke:
 prva nagrada — Ovsenek Ivanka, finančni sektor
 druga nagrada — Prešeren Ana, komercialni sektor, Kosi Slavko, komercialni sektor
 tretja nagrada — Derlink Bronka — komercialni sektor, Obid Stanka, splošni sektor.

Kulturni koledar za mesec maj

1. 5. 1889 je razglasil prvi kongres Druge internacionale prvi maj za mednarodni praznik dela.
3. 5. 1945 so belogardisti tik pred umikom s Turjaka umorili umetnostnega zgodovinarja dr. Franceta Mesesnela in več drugih pripadnikov Osvobodilne fronte.
3. 5. 1881 je umrl v Ljubljani pisatelj Josip Jurčič.
3. 5. 1927 je umrl na Dovjem znani slovenski planinski organizator in glasbenih Jakob Aljaž. Postavil je stolp na vrh Triglava, Staničevo zavetišče, Kredarico s kapelo, malo koč v Vratih in dom v Vratih.
5. 5. 1893 je umrl v Ljubljani pesnik Josip Cimperman.
5. 5. 1945 je bila v osvobojeni Ajdovščini ustanovljena prva slovenska narodna vlada.
9. 5. 1883 je umrl v Smohorju na Koroškem pesnik Jernej Levičnik.
9. 5. 1947 je umrl v Ljubljani pisatelj Jan Plestenjak.
10. 5. 1876 se je rodil na Vrhniki največji slovenski pisatelj in dramatik Ivan Cankar.
10. 5. 1945 je v osvobojeno Ljubljano prišla prva slovenska narodna vlada.
17. 5. 1869 je bil največji slovenski tabor v Vižmarjih pri Ljubljani, saj se ga je udeležila za tiste čase velikanska množica 30.000 ljudi.
19. 5. 1869 se je rodil v Kamniku pesnik in dramatik Anton Medved.
20. 5. 1734 se je rodil začetnik slovenskega čebelarstva in eden najbolj čislanih čebelarjev svojega časa Anton Janša: leta 1770 je postal učitelj čebelarstva za vse avstrijske dežele.
22. 5. 1970 so umrli trije pomembni in zaslužni slovenski kulturni delavci: slikar Anton Gojmir Kos, gledališki in filmski igralec Bojan Stupica in igralec in režiser Hinko Nučič.
29. 5. 1937 je umrl v Ljubljani slovstveni in kulturni zgodovinar Ivan Prijatelj.
25. 5. 1892 se je rodil v Kumrovcu v Hrvatskem Zagorju voditelj naših narodov in predsednik naše socialistične domovine Josip Broz Tito.
27. 5. 1926 je umrl v Tomaju pesnik Srečko Kosovel.
29. 5. 1871 je umrl v dunajskem predmestju znani slovenski zemljepisec in kartograf Blaž Kocen.
30. 5. 1862 se je rodil v Dolenčicah slikar Anton Ažbe.

MALI OGLASI

Nekje se je izgubil dobiček Kovačnice, Sidrnih verig, Orodjarne in Vzdrževanja. Poštene ga najditelja prosimo, naj ga prinese v finančni sektor najkasneje do 30. 6. — anonimnost zajamčena.

Honorarno zaposlimo pravnik, ki bo pojasnjeval Informator za vpis na letovanje. Poudbe oddajte pod šifro »za boljše razumevanje«.

Program kina Radovljica

od 1. 5. do 31. 5. 1984

Ital. barv. zab. pustolovski film
 »BOMBARDER«
 torek 1. 5. ob 18. in 20. uri
 sredo 2. 5. ob 20. uri

Francoski barvni film
 »SJAJ ŽENE«
 četrtek 3. 5. ob 20. uri
 za Filmsko gledališče

Japonski barvni film
 »METULJEVA MREŽA«
 petek 4. 5. ob 20. uri
 nedelja 6. 5. ob 20. uri
 sredo 9. 5. ob 20. uri

Hongkonški barvni film
 »ZMAJEVA IGRA SMRTI«
 II. del
 sobota 5. 5. ob 18. uri
 ponedeljek 7. 5. ob 20. uri

Zahodnonemški barvni film
 »LJUBEZENSKO PISMO NUNE«
 sobota 5. 5. ob 20. uri
 nedelja 6. 5. ob 18. uri
 torek 8. 5. ob 20. uri

Jugosl. barvni film
 »SAMO ENKRAT SE LJUBI«
 četrtek 10. 5. ob 20. uri
 za Filmsko gledališče

Amer. barv. pustolov. film
 »MOONRAKER — OPERACIJA VESOLJE«
 petek 11. 5. ob 20. uri
 nedelja 13. 5. ob 18. uri
 torek 15. 5. ob 20. uri

Amer. barvni zab. film
 »HIŠA GROZE«
 sobota 12. 5. ob 18. uri
 nedelja 13. 5. ob 20. uri

Italijanski barvni film
 »MANAOS — BEG IZ PEKLA PRAGOZDA«
 sobota 12. 5. ob 20. uri
 ponedeljek 14. 5. ob 20. uri
 sredo 16. 5. ob 20. uri

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske železarnice — Veriga Lesce, n. sol. o. Izhaja enkrat mesečno. Ureja ga uredniški odbor: Pavel Bizjak, Marjan Stiperski, Ivanka Korošec, Polona Lukan, Ivanka Sodja. Odgovorna urednika sta Franc Čop in Miloš Janša. Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu in mnenju republiškega komiteja za informiranje prosto plačila prometnega davka. — Tiska Tiskarna Ljubljana.

Ameriški barvni film
 »NOSTRADAMUS — ČLOVEK, KI JE VIDEL PRIHODNOST«
 četrtek 17. 5. ob 20. uri
 za Filmsko gledališče

Ameriški barvni film
 »DVOJNI AZIL«
 petek 18. 5. ob 20. uri
 nedelja 20. 5. ob 18. uri
 torek 22. 5. ob 20. uri

Hongkonški barvni film
 »BOJEVNIK IZ HRAMA KUNG FU«
 sobota 19. 5. ob 18. uri
 nedelja 20. 5. ob 20. uri

Ameriški barvni krim. film
 »PREMALO PREVIDEN MORILEC«
 sobota 19. 5. ob 20. uri
 ponedeljek 21. 5. ob 20. uri
 sredo 23. 5. ob 20. uri

Ameriški barvni film
 »TELESNA STRAST«
 četrtek 24. 5. ob 20. uri
 za Filmsko gledališče
 nedelja 27. 5. ob 18. uri
 sredo 30. 5. ob 20. uri

Italijanski barvni film
 »VRNI SE SIN«
 petek 25. 5. ob 20. uri
 torek 29. 5. ob 20. uri

Hongkonški barvni film
 »MEČ RUMENEGA TIGRA«
 sobota 26. 5. ob 18. uri
 nedelja 27. 5. ob 20. uri

Francoski barvni film
 »OČIM«
 sobota 26. 5. ob 20. uri
 ponedeljek 28. 5. ob 20. uri

Ameriški barvni film
 »VIKTOR — VIKTORIJA«
 četrtek 31. 5. ob 20. uri
 za Filmsko gledališče